

aan hem gewijd wordt. Laat ik al maar meteen zeggen dat ik het als reader over het literatuuronderwijs een zeer interessant boek vind. De prijs ervan is echter niet mis en dat is toch duidelijk een handicap die maakt dat ik het nog niet zo gauw zie verschijnen als verplichte lectuur in leraarsopleidingen. Helaas!

Nadat de samenstellers in een *In Memoriam* de figuur van Armand geschetst hebben, krijgen we 6 blz. bibliografie van de overledene. Het volgende deel bevat dan 5 bijdragen van hemzelf, twee zeer praktische didactische stukken over literatuurdidactiek, overgenomen uit *Vonk* (over metafoor en moderne poëzie), een meer algemeen over literatuurgeschiedenis op school, waarover ik vroeger al eens zeer enthousiast gedaan heb, en twee literatuurwetenschappelijke over empirische literatuurstudie. Het derde deel bevat dan bijdragen van de

vrienden en collega's. Zoals meestal in dit soort boekwerken is het belang van deze artikels nogal uiteenlopend. Ik vermeld stukken van Hugo Brems over Armand van Assche als literator (want hij was een vrij verdienstelijk dichter), van Ronald Soetaert over literatuuronderwijs en literaire canon, van Wam de Moor over reflectiviteit en literaire competentie, van Rita Ghesquière en Jan van Coillie over literatuur bij tieners.

Even boven het Evenwicht was al in 1978 de titel van een dichtbundel van Armand van Assche. Het is nu ook de titel van een boeiend boek dat een waardig huldebetoon is aan deze innemende man die ons veel te vroeg alleen heeft gelaten.

Roger Roger
Leeuwerikenlei 3
2650 Edegem

Nederlands in de basisvorming

Helge Bonset, Martien de Boer & Tiddo Ekens: **Nederlands in de basisvorming. Een praktische didactiek.** Muiderberg: Dick Coutinho, 1992, 275 p., 590 fr. (In Vlaanderen verdeeld door EPO, Lange Pastoorstraat 25/27, 2600 Berchem.)

In het openingsartikel van dit *Vonk*-nummer stelt Helge Bonset de basisvorming in Nederland voor, die vanaf augustus 1993 in de scholen wordt ingevoerd. Voor het vak Nederlands zijn er 20 nieuwe kerndoelen opgesteld, die een communicatieve aanpak van het taalonderwijs vereisen. Een vertaling van die kerndoelen naar de klaspraktijk brengt volgens Bonset een aantal aandachtverschuivingen met zich mee: meer aandacht voor spreken en luisteren; meer

en vooral andere aandacht voor fictie-onderwijs; taalbeschouwingsonderwijs als reflectie op taalgebruik, en niet als ontleed-onderwijs; aandacht voor onderwijs in taalvariatie, onderwijs met betrekking tot de massamedia, en onderwijs in informatievaardigheden; van een produktgerichte didactiek naar een proces- en produktgerichte didactiek. Tot dusver dit artikel, meteen ook een uiteenzetting van de vakdidactische uitgangspunten van **Nederlands**

In de basisvorming, een praktische didactiek die door het project Nederlands van het Instituut voor Leerplanontwikkeling (SLO) is uitgewerkt.

Na de inleiding volgt één hoofdstuk per vakonderdeel, zes in het totaal: over lezen, schrijven, spreken/luisteren, fictie, taalvariatie en massamedia.

Elk hoofdstuk is op dezelfde manier opgebouwd. Eerst wordt de beginsituatie van de leerlingen geschetst. Daarop volgt een voorstelling van de kerndoelen die op dat vakonderdeel betrekking hebben. In de volgende paragraaf wordt een overzicht geboden van de leerstof die nodig is om de kerndoelen te bereiken. Bij elk leerstofonderdeel bespreken de auteurs de essentie ervan, stippelen ze een verantwoorde leerstofopbouw uit over de verschillende leerjaren van de basisvorming (van 1 tot en met 3) en geven ze beknopte lessuggesties zoals de smaakmakers in het openingsartikel van deze *Vonk*. Dan volgen enkele volledig uitgewerkte lessen of lessenreeksen die de voorgestelde didactiek praktisch illustreren. Indien relevant wordt een beknopt advies voor mogelijke toetsingsvormen toegevoegd.

Voor de hoofdstukken over de vaardigheden lezen, schrijven en spreken/luisteren worden de leerstofonderdelen opgesplitst in technische vaardigheden (die de meeste leerlingen na het basisonderwijs bereikt hebben, b.v. technisch lezen), deelvaardigheden (de proceskant van het vaardigheidsonderwijs, b.v. oriënteren op de tekst) en totaalvaardigheden (toepassingen van deelvaardigheden op een tekstsoort of in een communicatieve situatie, b.v. reclame teksten lezen). Alle mogelijke praktische taalgebruikssituaties waarin de leerling kan terechtkomen in het maatschappelijk leven, op school, en later op het werk, worden uit de kast gehaald. Nieuwsberichten begrijpen in de krant, op radio en televisie; formulieren invullen; gegevensbestanden raadplegen; een schriftelijke of mondelinge instructie uitvoeren; een consultatiegesprek

voeren met een arts; deelnemen aan een discussie; een schoolboektekst lezen en interpreteren; een brief schrijven om informatie te vragen of te verschaffen, het is slechts een kleine greep uit het overvloedige aanbod.

Elk hoofdstuk wordt afgerond met een geannoteerde literatuurlijst. Lovenswaardig voor een Noordnederlandse publikatie is het feit dat de auteurs ook literatuur van onder de Moerdijk opnemen. Zo wordt geregeld verwezen naar de moedertaal didactiek *Leren leven in taal* van Daems, Pepermans & Roger (1982), en naar artikelen uit *Vonk* van tussen 1985 en 1991.

Even terzijde een vergelijking met een ander recent verschenen didactisch handboek: volgens de nieuwe herwerkte editie van **Taal didactiek aan de basis** van de Nijmeegse Werkgroep (1992) behoort Vlaanderen zelfs niet tot de Nederlandse taalgemeenschap "hoewel de variëteiten die daar gesproken worden grote gelijkenis en verwantschap vertonen met het Nederlands" (p. 126).

In het achtste en laatste hoofdstuk worden een aantal Noordnederlandse schoolboeken voorgesteld die volgens de auteurs redelijk tot goed aansluiten bij de kerndoelen: zes volledige methodes en een aantal publikaties over de onderdelen spelling, woordenschat, lezen, schrijven en fictie.

Als alles naar wens verloopt, zullen in Vlaanderen de eindtermen (pittig detail: Vlaanderen nam van Nederland de term *eindtermen* over, maar die is daar intussen vervangen door *kerndoelen*) vanaf september 1993 in leerplannen en schoolboeken worden vertaald, en vanaf het schooljaar 1994-95 in de scholen worden ingevoerd. Het ziet ernaar uit dat ook de Vlaamse eindtermen de richting van het communicatief onderwijs zullen inslaan. Dat maakt dat de vakdidactische uitwerking van Bonset e.a. ook in de Vlaamse onderwijscontext haar nut kan bewijzen.

In de lerarenopleiding bijvoorbeeld is deze praktische didactiek meer dan bruikbaar; naar verluidt heeft zij haar weg naar een aantal Vlaamse normaalscholen al gevonden, wat ik alleen maar kan toejuichen. Maar ook voor andere doelgroepen kan deze publikatie een dankbare hulp betekenen, en dan denk ik meer in het bijzonder aan opstellers van eindtermen, leerplanontwikkelaars, schoolboekauteurs, begeleiders, en nascholers.

Voor Nederland is de eerste doelgroep van deze didactiek de leerkracht Nederlands

zelf, omdat hij/zij hierin een maximale praktische vertaling vindt van de kerndoelen. Maar ook Vlaamse leerkrachten die hun onderwijs willen vernieuwen in communicatieve zin, krijgen in dit didactiekboek nieuwe impulsen door de schat aan achtergronden en praktisch uitgewerkte lesideeën.

Rita Rymenans
Romeinse put 50
2650 Edegem

T U S S E N D O O R

Leren solliciteren in de klas

Voor alle leerkrachten Nederlands van het zesde en zevende jaar richt het Centrum voor Andragogiek van UFSIA op 28 april 1993 een namiddagbijeenkomst in (van 13.45 tot 15.30 uur) rond **Leren solliciteren in de klas**. Spreker is Wilfried De Hert.

Door middel van opdrachten en praktijkvoorbeelden stelt hij alle fasen in de sollicitatieprocedure voor. De nadruk ligt op het sollicitatiegesprek.

Er is een uitgebreide, praktisch bruikbare syllabus uitgewerkt.

Afhankelijk van de behoefte kan een follow-up programma worden voorzien, waarin vergelijkbaar lesmateriaal uitgewisseld en besproken wordt.

Prijs: 600 fr., syllabus inbegrepen.

Inschrijvingen en inlichtingen:

Centrum voor Andragogiek (UFSIA), Prinsstraat 8, 2000 Antwerpen, tel. 03/220.46.93

